

L'època de la Restauració borbònica. (1875-1898)

Antecedents: 1868-1874: Sexenni democràtic → intent fracassat d'instaurar un règim democràtic.

Restauració: Espanya va restaurar la monarquia amb un nou sistema polític ideat per Cànovas.

Què veurem?

- × Trampes electorals "tupnades".
- × Inici del catalanisme polític.
- × Pèrdua de Cuba i Filipines.

Alternança en el poder

- partit conservador.
- partit liberal.

↓
Sistema polític basat en el bipartidisme

① El sistema polític de la Restauració Borbònica:

Antecedents: pronunciament de **Martínez Campos**, que amb el suport dels partits conservadors restaura la monarquia amb el rei **Alfons XII** (fill de Isabel II) * Regència de **Cànovas**.

Els conservadors estaven a favor de la Restauració Borbònica, ja que creien que:

- a) Tornaria l'estabilitat política.
- b) posaria fi a qualsevol intent de revolució democràtica i social.

Problemes que es troba la Restauració:

- Guerra de Cuba.
- Conflicte Carlí.

1ª Mesura de Cànovas: convocar eleccions a les Corts Constituents (per redactar una Constitució), mitjançant el sufragi universal.

Com va ser la nova Constitució?

- Tenia sufragi censatari.
- Sobirania compartida entre Corts i Rei.
- Confesionalitat catòlica de l'Estat (hi havia pressupost per l'església).

- El paper de la monarquia
- × Era una institució permanent, superior i al marge de qualsevol decisió política.
 - × Era l'àrbitre de la vida política (garanteix l'alternança entre partits).
 - × Tenia dret a vet, nomenava ministres, convocava corts,...

↓
Les Corts eren bicamerals:

- Bipartidisme i torn pacífic
- × Participaven el partit conservador i el liberal.
 - × Els partits renunciaven als pronunciaments per accedir al govern. → Estabilitat institucional.

- Congrés (eleccions) → sufragi censatari [⊗] 1978.
- Senat: amb dret propi o vitalici, nomenats directament pel rei o el govern.
- ⊗ 1890: liberals en el poder: sufragi universal masculí.

- El paper de l'exèrcit
- × Té la missió de defensar la seguretat i la independència del país, a canvi de:

- × autonomia en afers interns.
- × Més pressupost.

⇒ Així s'evitaven els pronunciaments, ja que estaven contents.

Quins conflictes bèl·lics es van trobar?

- × 1. Guerra Carlina: 1875 → l'exèrcit liberal expulsa Carls de Catalunya, València i Aragó.
- × 1876 → cauen País Basc i Navarra → abolició del règim foral.
- × 2. Cuba: 1868-1878 (Guerra dels 10 anys) → insurrecció cubana

↓
Actuació militar → negociacions

Guerra Chiguita i insurrecció de 1895. ← les promeses des d'Espanya

↓
Van oferir a Cuba amnistia, abolició d'esclaus i reformes polítiques i administratives.

La vida política i alternança en el poder

Partits dinàstics:

Partit Conservador (Cánovas)

Partits liberals conservadors.

Sufragi censatari.

Defensa església.

Defensa ordre social.

Partit Liberal (Sagasta)

Partits progressistes.

Sufragi universal masculí.

Reformisme social (més progressista i una mica més laic).

Igualtats

Eren partits de minories, de notables.

Bases socials: èlits econòmiques i classe mitjana benestant.

Defensen: Monarquia, Constitució, propietat privada i estat liberal, unitari i centralista.

Arriben a un acord per no fer cap llei que l'altre pogués derogar en arribar al poder.

Com funciona el bipartidisme?

*Quan el govern estava desgastat i sense confiança de les Corts el Rei crida a l'oposició a formar govern. → Convoquen eleccions (sempre guanya l'oposició).

Per què?

Es corrupció electoral que fa que el sistema duri molt.

Falsejament electoral "TUPINADES"

- Caciquisme.
- Adulteració del vot (falsejament electoral).
- Falsificació del cens (votaven els morts).

FORCES POLÍTiques MARGINADES DEL SISTEMA.

Problemes del
Republicanisme

- Ha de plantar cara a ^{"chasco"} desercions d'una part dels seus seguidors.
- repressió governamental.
- Dividits en diferents tendències = menys eficàcia.

Partits Espanya

- * P. Republicano posibilista (Emilio Castelar) = moderat, accepta el joc polític de la restauració. ^{→ 1876 (Diputat per BCN).}
- * P. Republicano progresista (Zorrilla) → republicanisme radical, sense descartar l'acció directa (violenta) contra la monarquia. Té influència entre alguns militars i protagonitza intents fracassats d'insurrecció. Com a conseqüència del fracàs Salmeron crea el P. Republicano centralista.

Partits Catalunya

- * P. Republicà Federal (Pi i Margall) → ^{no van a votar} 1rs anys de Restauració: retraïment electoral. Té divisions internes → ESCISIONS
 - Valentí Almirall.
 - J.M. Ribot (director del partit) dona un nou impuls el 1883.
- * Unió Republicana: aplega diverses tendències (meny posibilistes) → Constitueix a les Corts una important minoria republicana.
- * Competències del republicanisme dins de la classe obrera
 - Abstencionisme anarquista.
 - Competència socialista.

LA RECONVERSIÓ DEL CARLISME

- 1876: Derrota carlina: alguns carlins acaben reconeixent a Alfons XII com a rei legítim.
S'inicia una crisi del carlisme, que s'han d'adaptar a les noves circumstàncies.
- Càndido Nocedal: dirigent carlí que esten cercles per tota Espanya (exit a Navarra, P. Basc i Cat).
- 1886: Renovació del partit (Vázquez de Hella) → Programa adaptat a la nova situació.

Programa:

- * Defensa del catolicisme.
- * Furisme.
- * Autoritat del pretendent carlí.
- * Oposició a la democràcia.

- Problemes interns (disputa religiosa)
 - * Els que donen prioritat dinàstica a la religiosa.
 - * Els que donen prioritat religiosa a la dinàstica → El líder d'aquest corrent és Ramon Nocedal, que el 1888 funda el partit Catòlic Nacional, que deixa de reconeixer com a rei el pretendent i es converteix en un partit catòlic integrista.

• 1896: El carlisme, sota el nom de Comunio Tradicionalista, aconsegueix 10 diputats.

• Cercles carlins: organització local del que es volia convertir en un partit de masses.

LA GUERRA D'ULTRAMAR

◦ 1878: Pau de Zanjón: els cubans esperaven d'Espanya un seguit de reformes:

① Matexos drets de representació política a les Corts.

② Llibertat de comerç.

③ Abolicció de l'esclavitud.

No es va complir cap petició perquè havia l'oposició de:

- Grans propietaris.

- Negres.

- Comerciants peninsulars.

◦ Cuba tenia un model bipartidista:

Partido autonomista.

* La majoria eren cubans.

* Demanen: [- autonomia de l'illa.
- reformes polítiques.
- reformes econòmiques.

* Aconsegueixen ampla participació al parlament espanyol.

Unión constitucional.

* Partit espanyolista format per peninsulars instal·lats a Cuba.

◦ El partido liberal (Sagasta) va proposar un projecte de reforma a les Corts, però va tenir molta oposició i només va aconseguir l'abolició formal de l'esclavitud.

↳ No aconsegueixen reformes → l'independentisme cubà guanya posicions respecte l'autonomisme.

↳ Jose Martí funda el Partido Revolucionario Cubano per aconseguir la independència.

↳ Té reconeixement exterior, sobretot d'EUA i de revolucionaris.

LA GRAN INSURRECCIÓ

- 1879: Nou intent d'insurrecció → conseqüències → **La guerra chiquita**.
 - Manca de suport.
 - Escassetat d'armament.
 - Superioritat de l'exèrcit espanyol.
- ↓
Insurrecció dels mambises → Derrotada per —→

• Febrer 1895: **Grito de Baire** → dona inici a un nou aixecament, generalitzat.

↳ La revolució s'entén per l'illa.

↳ Cánovas envia un exèrcit comandat per Martínez Campos → no aconsegueix controlar-la militarment → el substitueixen per Valeriano Weyler → Concentració de camperols

Per evitar que contactin amb combatents i s'estengui la Revolució. ← per què?

PROBLEMES

Assassinat de Cánovas

↓
Nou Govern Liberal

↓
Destitueix Weyler per Ramón Blanco

Weyler
tenia
dificultats
per guanyar

× Terreny poc conegut (selva).

× Mal aprovisionament. → armes, municions, ...

× Manca de pertrets.

× Malalties tropicals.

↓
Estratègia de conciliació:

- Per no perdre la sobirania espanyola.
- Es decreta l'autonomia de Cuba.
- Sufragi universal masculí.
- Igualtat de drets amb espanyols.
- Autonomia aranzelària.

⇒ Aquestes propostes arriben tard.
Els independentistes, amb el suport d'EUA, declaren la independència de Cuba.

INTERVENCIÓ D'EUA

- EUA volia estendre's pel Carib i el Pacífic. → proposa a Espanya comprar Cuba. ESP es nega.

Guerra Hispano - Americana

- x Espanya en inferioritat.
- x Desembre de 1898: "Pau de París"
- x Espanya abandona Cuba, Filipinas i Puerto Rico → Espanya perd el que li quedava de l'antic imperi colonial.

El president McKinley
envia a l'Habana el
cuirassat Maine (1898)

1895 → donen suport
← als insurrectes.

↓
Pateix una explosió. La majoria dels ocupants moren.

↓
← Culpen a Espanya. Envien un ultimatum: o es retiren de Cuba, o Guerra.

Catalans davant la guerra:

Quan esclata el conflicte amb Cuba

[classes benestars
entitats econòmiques]

} defensaven l'espanyolitat de les colònies.

↓
per què?

[Classes populars: oposats a la guerra:

• pacifistes.

• rebuig a les quintes.

[Els afavoria al
comerc (aranzels,
derogació del
tractat de comerç]

x Federals: eren els únics ^(republicans) que defensaven el dret a decidir de Cuba (Pi i Margall).

A l'inici, les forces catalanistes van donar suport a la política del govern,
però a partir de 1887 critiquen el model autonomista de Sagasta i demanen

pau i negociació cap a un govern autonomista → molts tenien aspiracions descentralitzadores
dins l'Estat.

CONSEQUÈNCIES DEL DESASTRE DEL '98

• És la primera gran crisi del sistema polític de la restauració.

① **CRISI ECONÒMICA**: deutes per la guerra → Reforma d'hisenda → + pressió fiscal.

② **CRISI POLÍTICA**: alguns dels nous governants van intentar aplicar la política del regeneracionisme, volien:

- Reformes a l'administració.
- Certa descentralització administrativa.

③ **CRISI ~~ECONÒMICA~~ MORAL I IDEOLÒGICA**:

- × Impacte psicològic a la població: cau el mite de l'imperi espanyol.
- × S'escampa l'opinió de que Espanya...

- Nació moribunda.
- exèrcit ineficaç.
- sistema polític corrupte.
- polítics incompetents.

